

STOLPERSTEINE

Door Soesja Citroen

De 18 Stolpersteine in onze wijk hebben een poetsbeurt gehad.

Soesja Citroen, de coördinator van de Stolpersteine in Gouda, kwam langs en vertelde het verhaal van haar Haagse grootvader Hartog.

Grootvader Hartog (roepnaam Hans). De foto is uit augustus 1943. Hij was net vrijgekomen uit Westerbork, maar werd in augustus 1944 weer opgepakt in de onderduik.

"Hartog (roepnaam Hans) werd in augustus 1944 voor de tweede keer opgepakt in de onderduik. Begin september moest hij met de laatste trein mee naar Auschwitz. Hij ontsnapte bij een dodenmars uit Auschwitz en werd op 19 januari 1945 bevrijd door de Russen. In de ijzige sneeuw openden de militairen hun witte pakken en gaven deze uitgeputte uitgehongerde man van 47 jaar chocolade. Het was kantje boord. Een paar maanden later kon hij naar Nederland terug via Odessa en Marseille. Vol hoop vertrok hij naar huis. Maar de ontvangst in Nederland was kil. De slechts 5200 teruggekeerden uit de nazikampen stuitten op een muur van bureaucratie. Allengs merkten ze ook nog, dat veel familieleden nooit meer zouden terugkomen."

92 nieuwe gedenksteentjes de komende twee jaar

In Gouda zijn op dit moment 298 van de 390 Stolpersteine geplaatst voor de vermoorde Joodse stadgenoten. Alexander Stukenberg van de stichting 'Spuren' van Gunter Demnig heeft toegezegd, dat de resterende gedenksteentjes voor Gouda de komende twee jaar komen. Dat betekent 46 Stolpersteine in november 2022 en 46 het jaar daarop. Het zijn veel data en verhalen om uit te zoeken en door te geven. Maar het is een mooi doel om na te streven, dat eind 2023 alle 390 Stolpersteine voor de Joodse stadgenoten zijn geplaatst. En dat dan naast de verhalen uit 'Hier Woonden - Stolpersteine Gouda' ook alle overige verhalen bekend zijn.

De laatste getuigen verdwijnen

Nanny Mogendorff was een van de laatste getuigen van de nazi-terreur. Ze overleed begin januari dit jaar en werd 102 jaar. Zij en haar ouders over-

leefden in de onderduik. Haar zus Simone werd verraden. Nanny werkte nog enige jaren bij haar oude werkgever apotheek Paris op de Westhaven en vertrok toen naar Israël. Daar bouwde ze een nieuw leven op en werd nog overgrootmoeder. Wel droeg ze haar leven lang het gemis bij zich van haar zus en andere familieleden.

Simone Mogendorff

Een Stolperstein voor Simone ligt voor de Kattensingel 42. Hier was ooit het ouderlijk huis van de zussen. Simone, die was opgeleid als onderwijzeres, verchool zich acht maanden bij de pacifistische 'rode dominee' Han Hugenholz in Ammerstol. Totdat ze werd gearresteerd door een groep Nederlandse Jodenjagers. In vernietigingskamp Sobibor kwam ze om het leven. Ze werd niet ouder dan 27 jaar en kreeg geen graf.

Met de Stolperstein werd haar zus recht gedaan, vond Nanny. Nu zijn haar naam en lot zichtbaar in de stoep voor het vroegere ouderlijk huis.